

Regionkontoret
Regional utveckling
Felicia Pettersson

Lokala nämnden Laholm

Lokala nämnders kunskapsunderlag inför mål och budget 2021

Förslag till beslut

Lokal nämnd Laholm beslutar:

- Att godkänna kunskapsunderlaget "Förebygga suicid på befolkningsnivå – Ett kunskapsunderlag av Region Hallands lokala nämnder",
- Att godkänna informationen avseende förändringen i tidsplan och implementeringsprocess gällande det kommande kunskapsunderlaget om mångbesökare i vården, samt
- Att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta fram ett förslag på framtida arbetsprocess inför kommande mål- och budgetprocesser.

Sammanfattning

Lokala nämnder har under flera års tid arbetat fram kunskapsunderlag som efter beslut i samtliga nämnder skickats vidare till Regionstyrelsen som underlag inför kommande mål- och budgetprocess i Region Halland. Grunden för framtagandet av kunskapsunderlagen har varit de behov och samhällsutmaningar som lokala nämnder gemensamt identifierat inom ramen för sitt uppdrag.

Inför mål- och budgetprocessen 2021 har de lokala nämnderna beslutat att fördjupa kunskapsöversikten som arbetades fram föregående år kring mångbesökare i närsjukvården, vilket beräknas vara färdigställt i december 2019. Vidare beslutades att en kunskapsöversikt med fokus på tidigt förebyggande insatser avseende suicid skulle arbetas fram, vilken nu är redo att beslutas kring i de respektive nämnderna.

Då processen och tidsramarna för hur de lokala nämndernas kunskapsunderlag och perspektiv skulle implementeras i den pågående mål- och budgetprocessen drastiskt förändrades med kort varsel har ett intensivt arbete genomförts i förvaltningarna för att tillförsäkra att lokala nämnders perspektiv ändå synliggörs. Dock behöver den interna processen för de lokala nämnderna nu arbetas om och anpassas inför kommande mål- och budgetprocesser.

Bakgrund

Lokala nämnder har under flera års tid arbetat fram kunskapsunderlag som efter beslut i samtliga nämnder skickats vidare till Regionstyrelsen. Grunden för framtagandet av kunskapsunderlagen har varit de behov och samhällsutmaningar som lokala nämnder gemensamt identifierat inom ramen för sitt uppdrag, och resultatet har blivit de synpunkter som de lokala nämnderna har lämnat ifrån sig i mål- och budgetprocessen i Region Halland. Utgångspunkten i underlaget har varit

att identifiera behov och samhällsutmaningar där samhällets olika aktörer kan arbeta tidigt förebyggande både tillsammans och enskilt i syfte att stärka den hållbara utvecklingen och skapa en jämlik hälsa.

De senaste årens kunskapsunderlag har fokuserat på frågan om ungas psykiska hälsa ur olika perspektiv, baserat på de många signalerna i bland annat olika mätningar om en ökande psykisk ohälsa hos målgruppen.

Inför mål- och budgetprocessen 2020 valde de lokala nämnderna att undersöka kopplingen mellan mångbesökare i närsjukvården och psykosociala faktorer under barn och ungdomsåren. Resultatet av den forsknings- och kunskapsöversikt som genomfördes visade på en stark koppling mellan bristande uppväxtvillkor och mångbesökare i närsjukvården. Parallellt med forsknings- och kunskapsöversikten påbörjades också ett arbete med en fördjupad analys med utgångspunkt i Region Hallands olika datalager. Den fördjupade analysen genererade ett antal intressanta frågor att arbeta vidare med, vilket blev grunden för lokala nämnders kunskapsunderlag inför mål- och budgetprocessen 2021.

Kunskapsunderlag inför mål- och budgetprocessen 2019, ” Unga och unga vuxnas livsvillkor och psykiska hälsa”

Utgångspunkten i lokala nämnders kunskapsunderlag inför mål och budget 2019 var de många nationella rapporterna, studierna och befolkningsundersökningarna från bland andra Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Sveriges kommuner och landsting (SKL) som signalerade en ökande psykisk ohälsa hos unga. För att öka förståelsen för ungas livsvillkor och psykiska hälsa i Halland samt bidra med kunskap om vad Region Halland och andra samhällsaktörer kan göra för att fler unga ska må bra initierade lokala nämnder 2017 ett gemensamt dialogarbete i regionen. Tillsammans genomförde lokala nämnder 63 dialoger med olika verksamheter och träffade 284 ungdomar. Arbetet resulterade i rapporten *Unga och unga vuxnas livsvillkor och psykiska hälsa* som lämnades över till Regionstyrelsen inför mål- och budgetprocessen för 2019.

Kunskapsunderlag inför mål- och budgetprocessen 2020, ”Sambandet mellan mångbesökare och psykosociala faktorer under barn och ungdomsåren”

Inför arbetet med kunskapsunderlaget till mål- och budgetprocessen 2020 beslutade lokala nämnder att fortsätta belysa frågan om ungas psykiska hälsa. Syftet med kunskapsunderlaget var att undersöka kopplingen mellan mångbesökare i närsjukvården och psykosociala faktorer under barn och ungdomsåren. Genom kunskapsunderlaget ville lokala nämnder belysa hur ett tidigt förebyggande arbete för en ökad psykisk hälsa också kan bidra till att minska inflödet av mångbesökare i närsjukvården.

En genomlysning av nationell och internationell kunskap och forskning genomfördes som sammanställdes i rapporten *Sambandet mellan mångbesökare och psykosociala faktorer under barn och ungdomsåren*. Rapporten lämnades över till Regionstyrelsen inför mål- och budgetprocessen 2020.

Parallellt med att forsknings- och kunskapsöversikten arbetades fram påbörjades en fördjupad analys av data som finns tillgänglig genom Region Hallands olika datalager. Genom datalagren ges en unik möjlighet att undersöka och förstå hur den psykiska ohälsan påverkar Region Hallands hälso- och sjukvårdssystem. Datalagren kan även öka förståelsen för sambanden mellan antalet besök inom närsjukvården och en bakomliggande psykisk ohälsa. Resultatet av de båda parallella processerna visade att det fanns en tydlig koppling mellan mångbesökare (som inte lider av en svår eller kronisk sjukdom) och en bakomliggande psykisk ohälsa. Resultatet visade även att den ökning av psykisk ohälsa som syns i Socialstyrelsens nationella statistik även syns i Region Halland, samt att ökningen främst gäller depression och ångest. Den fördjupade analysen visade på ett flertal intressanta fynd att fortsätta utforska.

Kunskapsunderlag inför mål- och budgetprocessen 2021

Inför framarbetandet av kunskapsunderlaget inför mål- och budgetprocessen 2021 har de lokala nämnderna beslutat att kunskapsunderlaget ska ta sin utgångspunkt i föregående års kunskapsunderlag om mångbesökare i närsjukvården, *"Sambandet mellan mångbesökare och psykosociala faktorer under barn och ungdomsåren"*.

Underlaget fokuserar på att öka förståelsen för hur frågan om psykisk ohälsa påverkar Region Hallands hälso- och sjukvårdssystem och vad samhällets aktörer kan göra tidigt för att främja psykisk hälsa, såväl tillsammans med externa aktörer som i den egna organisationen. Arbetet har tagit sin utgångspunkt i den fördjupade analys som initierades i samband med föregående kunskapsunderlag, och utgår från den information som finns i Region Hallands datalager.

Utöver detta har de lokala nämnderna beslutat om att komplettera kunskapsunderlaget med att ta fram ett underlag som belyser tidigt förebyggande perspektiv på suicid, *"Förebygga suicid på befolkningsnivå – Ett kunskapsunderlag av Region Hallands lokala nämnder"*. Detta har genomförts genom en litteratur- och forskningsöversikt med fokus på bakomliggande faktorer, samt att det nationella och regionala nuläget har kartlagts med utgångspunkt i befintlig statistik.

Resultat av de tidiga analyserna

De tidiga analyserna visar att psykiatriska diagnoser (främst depression och ångest) förekommer i hög grad hos de som är mångbesökare inom närsjukvården. Analysen visar även att de patienter som senare får en psykiatrisk diagnos har många besök redan fyra år innan diagnosen sätts. Det fortsatta arbetet med den fördjupade analysen kan ge ytterligare förståelse för de samband som den tidiga analysen visat.

Utgångspunkter i den fortsatta analysen:

- Ytterligare analys av sökmönster innan diagnos
- Identifiera vad som karaktäriserar de behovsgrupper som växer fram genom analysen
- Identifiera kostnaderna för psykisk ohälsa i Region Hallands hälso- och sjukvårdssystem

Ett undersökande arbetssätt

Ett undersökande arbetssätt innebär i det här fallet att arbetet utgår från de ovan identifierade frågeställningarna, men att ytterligare frågeställningar och ny kunskap kan identifieras under analysprocessens gång. Arbetssättet skapar goda förutsättningar att skapa kunskap om de verkliga behoven, men innebär att det i förväg är svårt att exakt precisera vilken kunskap och vilka behov som kunskapsunderlaget i slutändan kommer att belysa.

Arbetsprocess och tidsplan

Avdelningen för Social hållbarhet samordnar arbetsprocessen. Arbetet sker i samarbete med representanter från närsjukvården, barn och ungdomspsykiatri, analysavdelningen, forskning och utveckling samt IT.

Januari: Länspresidiet diskuterar arbetsprocess och fokusområde.

Februari: Diskussion om arbetssätt på avdelningen.

Mars: Länspresidiets förslag går till samtliga nämnder för beslut.

Mars-september: Arbete med fördjupad analys och forskningsöversikt.

September: Resultat och delresultat från detta samt föregående kunskapsunderlag från de lokala nämnderna har genom tjänstepersoner förts in i arbetsprocessen mål- och budget 2021.

Oktober: En presentation kring nuläget avseende kunskapsunderlaget presenteras för de lokala nämnderna, samt förslag till beslut kring underlaget om suicid.

December: Det färdigställda kunskapsunderlaget lämnas för beslut till de lokala nämnderna. Efter att beslut fattats kan kunskapsunderlaget spridas samt överlämnas till relevanta instanser.

Förändring från ursprunglig planering

Då dialogmötet mellan Regionstyrelsens utskott och de lokala nämndernas presidium i december 2019 ställts in kommer inte det ursprungligen planerade överlämnandet av rapporten att ske, utan den slutliga rapporten kommer i stället expedieras till Regionstyrelsen samt andra relevanta aktörer efter att de lokala nämnderna beslutat i ärendet.

Då processen kring mål och budget 2021 med ytterst kort framförhållning förändrats i relation till den ursprungliga planering som gjorts kring implementeringen av kunskapsunderlaget i mål- och budgetprocessen för 2021 har tjänstepersoner efter bästa förmåga utifrån rådande förutsättningar med ytterst korta tidsramar försökt att föra in lokala nämnders kunskaper och perspektiv i arbetet. Detta arbete kommer fortsätta framöver så snart tillfällen ges, men för tillfället saknar de lokala nämnderna en naturlig inbjudan till dessa interna processer i Region Halland.

Framtida arbete med mål- och budgetprocessen

För att den kunskap och de perspektiv de lokala nämnderna vill lyfta fram i arbetet med kommande mål- och budgetprocesser ska tas i akt samt inkomma vid rätt tillfälle i processen så att de beaktas behöver de lokala nämndernas interna process arbetas om. Detta arbete kommer innebära förändringar, bland annat skulle det kunna medföra förändringar i relation till kunskapsunderlagens framtagande. Därför vill respektive lokal nämnds förvaltning få i uppdrag att se över processen och återkomma till respektive nämnd med ett förslag på arbetssätt inför kommande mål- och budgetprocesser under våren 2019.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Finansiering av verksamheten omfattas av beslutad budget för verksamhetsåret.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Regiondirektör

Felicia Pettersson
Nämndtjänsteman

Bilaga:

Styrelsens/nämndens beslut delges

Lokal nämnd Kungsbacka

Lokal nämnd Falkenberg

Lokal nämnd Hylte

Lokal nämnd Halmstad

Lokal nämnd Varberg

Regionstyrelsen

